

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : अपाऊ-२०२१/प्र.क्र.२२४/(भाग-४)/ऊर्जा-७

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक:- ३० नोव्हेंबर, २०२२.

- संदर्भ:-**
१. शासन निर्णय, उ.ऊ व का.विभाग, क्र.अपाऊ-२०१५/प्र.क्र.४९/ऊर्जा-७, दिनांक २०.०७.२०२२
 २. शासन निर्णय, उ.ऊ व का.विभाग, क्र.अपाऊ-२०१५/प्र.क्र.४९/ऊर्जा-७, दिनांक ०९.०९.२०२२
 ३. शासन निर्णय, उ.ऊ व का.विभाग, क्र.अपाऊ-२०२०/प्र.क्र.१३७/ऊर्जा-७, दिनांक ३१.१२.२०२०
 ४. शासन निर्णय, उ.ऊ व का.विभाग, क्र.अपाऊ-२०२१/प्र.क्र.६९/ऊर्जा-७, दिनांक २२.०४.२०२१
 ५. शासन निर्णय, उ.ऊ व का.विभाग, क्र.अपाऊ-२०२१/प्र.क्र.६९/ऊर्जा-७, दिनांक २२.०६.२०२१
 ६. शासन निर्णय, उ.ऊ व का.वि., क्र.अपाऊ-२०२१/प्र.क्र.१३७ (भाग-१७)/ऊर्जा-७, दि. १३.१२.२०२१
 ७. शासन निर्णय, उ.ऊ व का.विभाग, क्र.अपाऊ-२०२०/प्र.क्र.१३७(अ)/ऊर्जा-७, दिनांक ११.०५.२०२२
 ८. शासन निर्णय, उ.ऊ व का.विभाग, क्र.अपाऊ-२०२१/प्र.क्र.२२४/ऊर्जा-७, दिनांक ३०.०६.२०२२

प्रस्तावना:

राज्याचे नवीन व नवीकरणीय (अपारंपारिक) ऊर्जा स्रोतांपासून वीज निर्मितीच्या प्रकल्पांसाठी पारिषण संलग्न/पारिषण विरहीत एकत्रित अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२०, संदर्भाधिन दिनांक ३१.१२.२०२० च्या शासन निर्णयान्वये जाहीर करण्यात आले आहे. सदरच्या अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरणांतर्गत पारिषण संलग्न व पारिषण विरहीत अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्प आस्थापित /कार्यान्वित करण्याबाबतची कार्यपद्धती संदर्भाधिन दिनांक ११.०५.२०२२ च्या शासन निर्णयान्वये जाहीर करण्यात आली आहे.

सदरचे धोरण जाहीर झाल्यानंतर अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती प्रकल्प उभारणाऱ्या प्रमुख Stake holder यांनी शासन पातळीवर व महाऊर्जाकडे अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती प्रकल्प उभारण्यासाठी होणारी मोठी गुंतवणुक, त्याद्वारे राज्यात निर्माण होणारी वीज तसेच निर्माण होणारा रोजगार आणि अनुषंगिक फायदे, राज्यातील जमिनींची इतर राज्यांच्या तुलनेने जास्तीची किंमत, त्यामुळे इतर राज्यांच्या तुलनेत महाग वीज, वीज विक्री दरातील फरक कमी करण्यासाठी व किफायतशीर दर देण्याच्या दृष्टीने शासनामार्फत सोयी सवलती/अनुदान स्वरूपात आर्थिक सहाय्य मिळण्याबाबत विनंती केली होती. सदर मागणी विचारात घेऊन व अपारंपारिक ऊर्जा क्षेत्रात देशात राज्य अव्वल स्थानावर येण्यासाठी अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० मध्ये अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती प्रकल्पांना सोयी सवलती/अनुदान स्वरूपात आर्थिक सहाय्य अंतर्भूत करून प्रोत्साहनात्मक सुधारणा संदर्भाधिन दिनांक ३०.०६.२०२२ च्या शासन निर्णयान्वये जाहीर करण्यात आल्या आहेत. सदर प्रोत्साहनात्मक सुधारणांबाबत कार्यपद्धती निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० मध्ये अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्पांना सोयी सवलती/ अनुदान स्वरूपात आर्थिक सहाय्य अंतर्भूत करून प्रोत्साहनात्मक सुधारणांची अंमलबजावणी करण्यासाठी खालीलप्रमाणे विहित केलेल्या कार्यपद्धतीस शासन मान्यता देण्यात येत आहे :-

१. अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०१५ अंतर्गत महाऊर्जाकडे नोंदणी झालेल्या पारिषण संलग्न सौर ऊर्जा प्रकल्पांना कार्यान्वित करण्यासाठी मुदतवाढ देणे:-

अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत सन २०१५ च्या धोरण कालावधीत ज्या अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्पांना नोंदणी पत्र देण्यात आले आहे, अशा प्रकल्पांना , तसेच सदर धोरण जाहीर झाल्यानंतर पुढील तीन महिन्यात, सन २०१५ च्या धोरणांतर्गत प्रकल्पांची नोंदणी करण्याची प्रकल्पधारकास मुभा होती, अशा प्रकल्पांना सन २०१५ च्या धोरणात नमुद प्रोत्साहनात्मक बाबींचा लाभ नवीन धोरण जाहीर झाल्यापासून एक वर्षाच्या आत प्रकल्प कार्यान्वित केल्यास अनुज्ञेय ठरतील , अशी तरतूद आहे. सदर कालावधीत नोंदणी होऊ न शकलेल्या सौर ऊर्जा प्रकल्पांना नोंदणी करण्यासाठी शासनाने दोनवेळा मुदतवाढ दिली होती. तथापि, सदर मुदतवाढ देतांना प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी मुदतवाढ दिलेली नसल्याने राज्यातील करोना महामारीच्या पार्श्वभूमीवर महाऊर्जाकडे सन २०१५ च्या धोरणांतर्गत नोंदणी झालेले ४१८ मेगावॅट क्षमतेचे प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेच्या दिनांकापासून म्हणजेच दि. ६.०६.२०२२ पासून एक वर्षाची (दि.०५.०६.२०२३ पर्यंत) मुदतवाढ संदर्भाधिन दिनांक ३० जून, २०२२ च्या शासन निर्णयान्वये देण्यात आली आहे.

- प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी अशा प्रकल्पांचे विकासक/ प्रकल्पधारक हे प्रकल्पनिहाय प्रकल्प मुदतवाढीबाबत महाऊर्जाकडे अर्ज करतील.
- महाऊर्जा, असा मुदतवाढीचा अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर मुदतवाढीबाबतची कागदपत्रे तपासून मुदतवाढीचा प्रस्ताव शासन निर्णय दि. १३ डिसेंबर, २०२१ अन्वये प्रकल्पांना मुदतवाढ देण्यासाठी प्रधान सचिव (ऊर्जा) यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत केलेल्या समितीसमोर ठेवण्यासाठी ऊर्जा विभागास सादर करेल.
- सदर समितीने मान्यता दिल्यानंतर व प्रकल्प धारकाने विहित मुदतीत प्रकल्प पूर्ण केल्यानंतर ऊर्जा धोरणाच्या उद्दिष्टाच्या मर्यादेमध्ये महावितरण कंपनीकडून विहित पद्धतीने प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी मान्यता देण्यात येईल.
- अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण, २०१५ दिनांक २०.०७.२०१५ व कार्यपद्धती दिनांक ०९.०९.२०१५ च्या शासन निर्णयातील अन्य तरतूदी लागू राहतील.

२. राज्याचे नवीन अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण -२०२० अंतर्गत उदयोगांनी स्वयंवापरासाठी सौर, पवन, शहरी व औद्योगिक घनकचरा ऊर्जा निर्मिती आणि ऊसाच्या चिपाडावर आधारीत वीज निर्मिती प्रकल्प आस्थापित केल्यास त्यातून निर्माण झालेल्या विजेवर प्रकल्प कार्यान्वित झालेल्या दिनांकापासून पहिल्या १० वर्षांपर्यंत विद्युत शुल्क माफ करणे:-

- अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत आस्थापित होणाऱ्या सौर, पवन, शहरी व औद्योगिक घन कचऱ्यापासून वीज निर्मिती आणि ऊसाच्या चिपाडावर आधारित सहवीज निर्मिती प्रकल्पांतून निर्माण होणाऱ्या विजेचा वापर उद्योगांनी स्वयंवापरासाठी केल्यास अशा प्रकल्पांना विहित मुदतीत प्रकल्प कार्यान्वित झाल्यास प्रकल्प कार्यान्वित झाल्याच्या दिनांकापासून पहिल्या १० वर्षाकरीता विद्युत शुल्क माफी देण्यात येईल.
 - प्रकल्प कार्यान्वित झाल्यानंतर विकासक मुख्य विद्युत निरीक्षक यांचेकडे नोंदणीकृत प्रकल्पास विद्युत शुल्कातील माफी मिळण्यासाठी प्रस्ताव सादर करतील.
 - मुख्य विद्युत निरीक्षक अशा प्रस्तावाची छाननी करून अभिप्रायासह विद्युत शुल्क माफीचा प्रस्ताव ऊर्जा विभागास सादर करतील.
 - अशा प्रस्तावास प्रधान सचिव, ऊर्जा यांनी मान्यता दिल्यानंतर मुख्य विद्युत निरीक्षक व महावितरण कंपनी त्यानुसार पुढील आवश्यक ती कार्यवाही करतील.
 - विद्युत शुल्क माफीबाबतचा त्रैमासिक व वार्षिक अहवाल मुख्य विद्युत निरीक्षक व महावितरण कंपनी शासनास सादर करेल.
३. अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत राज्य शासनाची महामंडळे, कृषी विद्यापीठे यांच्या ताब्यातील वापराविना असलेल्या जमिनीवर सौर ऊर्जा प्रकल्प उभारणी करून राज्यातील वीज वितरण कंपनी अथवा तिसऱ्या घटकास प्रचलित कायदे/नियमानुसार वीज खरेदी करार करून वीज विक्री करता येऊ शकेल. याकरिता संबंधित महामंडळे/कृषी विद्यापीठे/प्रकल्प विकासक/प्रकल्प धारक यांनी अपाऊ धोरण २०२० , दिनांक ३१ डिसेंबर , २०२० व कार्यपद्धती दिनांक ११ मे, २०२२ प्रमाणे प्रकल्प उभारण्याबाबतची कार्यवाही करावी.
४. राज्यातील सर्व शासकीय/ निमशासकीय इमारतींवर यापूर्वी आस्थापित केलेले पारेषण विरहीत सौर ऊर्जा प्रकल्पात बदल करून ज्या ठिकाणी आस्थापित केलेल्या बॅटरी, नादुरुस्त आहेत, त्या ठिकाणी महाऊर्जा मार्फत पारेषण संलग्न संकरीत ग्रीड टाय इन्व्हर्टर (हायब्रीड) व नेटमिटरिंगसह आस्थापित करणेबाबत महाराष्ट्र राज्य विद्युत नियामक आयोगाच्या नियमावली, महावितरण , महापारेषण कंपनीच्या मार्गदर्शक सुचना व राज्य शासनाचे आदेश विचारात घेऊन महाऊर्जा मार्फत कार्यवाही करण्यात येईल. यासाठी निधी उपलब्धतेनुसार दरवर्षी सुमारे १०० शासकीय/निमशासकीय कार्यालयात सदर योजना राबविण्यात येईल. संबंधित शासकीय/ निमशासकीय कार्यालयाने महाऊर्जा विभागीय कार्यालयामार्फत तांत्रिक सर्वेक्षण करून अंदाजपत्रकीय किंमतीसह प्रस्ताव महाऊर्जा मुख्यालयास सादर करतील.
५. सौर/ पवनऊर्जेवर आधारित पथदर्शी तत्वावरील एनर्जी स्टोअरेज प्रकल्प महाऊर्जामार्फत विकसित करण्यास तत्त्वतः मान्यता देण्यात आली असून, या संदर्भातील अत्याधुनिक तंत्रज्ञान विकसित झाल्यानंतर महाऊर्जाने अंतिम मान्यतेसाठी प्रस्ताव ऊर्जा विभागास सादर करणे:-
- १) महाऊर्जाच्या जागेवर सौर/पवनऊर्जेवर आधारित पथदर्शी तत्वावरील एनर्जी स्टोअरेज प्रकल्प उभारण्याकरीता सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्याकरीता सल्लागाराची निवड करून त्यांना कार्यदेश देण्यात येतील.

- २) सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार झाल्यानंतर महाऊर्जा सदर प्रस्ताव शासनास सादर करेल.
 - ३) ऊर्जा विभागाकडून अशा प्रस्तावास/प्रकल्पास मा.मंत्रीमंडळाची मान्यता घेऊन एनर्जी स्टोरेज प्रकल्पास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येईल.
 - ४) प्रशासकीय मान्यतेनंतर महाऊर्जाकडून ई-निविदेचा अवलंब करून प्रकल्पाची अमंलबजावणी करण्यात येईल.
६. प्रकल्पधारक/विकासक यांनी अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत सौर व पवन वीज निर्मिती प्रकल्पांसाठी बिगर शेती कर माफ करण्याबाबतचा प्रस्ताव महसूल व वन विभागास सादर करावा.
७. राज्यात अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत राज्यातील वीज वितरण कंपन्यांना त्यांच्या एकूण अपारंपारिक ऊर्जा बंधनासाठी (RPO) आवश्यक असणाऱ्या वीजेपैकी ५०% वीज राज्यातील अपारंपारिक ऊर्जा प्रकल्पातून घेणे बंधनकारक करण्यासाठी मा. वीज नियामक आयोगाकडे महाऊर्जामार्फत याचिका दाखल करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. याबाबतची कार्यवाही महाऊर्जाने त्वरित करावी. सदर याचिकेत मा.आयोगाने दिलेल्या निर्णयानुसार पुढील आवश्यक ती कार्यवाही मा.मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेने करण्यात येईल.
८. यासह अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत नमूद इतर सर्व तरतुदी तसेच अपारंपारिक ऊर्जा निर्मिती धोरण-२०२० अंतर्गत प्रोत्साहनात्मक सुधारणांबाबत दिनांक ३०.०३.२०२२, दिनांक ११.०५.२०२२ व दिनांक ३०.०६.२०२२ रोजीच्या शासन आदेशातील तरतुदी सुध्दा लागू राहतील / कायम राहतील.
९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२२११३०१३०५५६३५१० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ना. रा. ढाणे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई,
२. मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा.उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव,
५. सर्व विधान सभा/परिषद सदस्य, विधान भवन, मुंबई,
६. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
७. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

८. प्रधान सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
९. प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१०. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव यांचे स्वीय सहायक, सर्व मंत्रालयीन विभाग,
११. सर्व विभागीय आयुक्त,
१२. सर्व जिल्हाधिकारी,
१३. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा,
१४. महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर,
१५. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
१६. सचिव, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग, मुंबई (पत्राने),
१७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, सूत्रधार कंपनी मर्या., मुंबई,
१८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्या., मुंबई,
१९. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती कंपनी मर्या., मुंबई,
२०. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्या., मुंबई,
२१. महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (महाऊर्जा), पुणे,
२२. उप सचिव/ ऊर्जा-३, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
२३. ऊर्जा उप विभागातील सर्व कार्यासने, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
२४. निवड नस्ती, ऊर्जा-७, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.